

Nr. 15024680
Casenr. 2015-04030

Stimuleringsagenda Toerisme en Recreatie 2015-2018

Naam : R.J. Siepel
Afdeling : Ontwikkeling
Datum : 20 oktober 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Doelstelling en aanpak
3. Rol van de gemeente
4. Omgevingsfactoren en actuele ontwikkelingen
5. Verblijfsrecreatie
6. Dagrecreatie
7. Promotie en marketing
8. Toeristische infrastructuur
9. Recreatievriendelijke gemeente
10. Organisatie
11. Financieel kader

Bijlagen:

1. Van Structuurvisie naar Stimuleringsagenda
2. Kengetallen en toeristische monitor

1. Inleiding

Recreatie en toerisme zijn van belang voor Ermelo, zowel in economisch als maatschappelijk opzicht. Bossen, heide en stranden kleuren de omgeving en verspreid over het jaar zijn er voortdurend afwisselende en vernieuwende evenementen. In Ermelo kun je heerlijk tot rust komen, of er voor kiezen om lekker actief bezig te zijn en van de omgeving genieten. Ongeacht het weer is er altijd wat te beleven in het winkelcentrum en op de vele leuke terrasjes. Heerlijk eten, een stoere mountainbiketocht, kitesurfen op Strand Horst, wild spotten in onze bossen of juist over de grootste braderie van midden-Nederland slenteren. Met deze veelzijdigheid kan Ermelo gerust een recreatiegemeente genoemd worden. We zijn met trots een gemeente op de Veluwe!

In het coalitieakkoord en collegeprogramma 'Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen' (2014) is de ambitie vastgelegd om verder bij te dragen aan de ontwikkeling van de toeristische sector. Met het vaststellen van het Economisch Programma (2015) is een natuurlijk moment aangebroken om ook handen en voeten te geven aan het toeristisch-recreatief beleid. We willen daarin samen met bestaande en nieuwe (recreatie)ondernemers de positie van Ermelo als recreatiegemeente nog verder versterken. Deze stimuleringsagenda heeft een brede scope en bestrijkt verschillende aspecten van toerisme en recreatie. Specifiek voor kwaliteitsverbetering in de verblijfsrecreatie werken we hiernaast in het project Vitale Vakantieparken zowel lokaal als regionaal aan nieuwe perspectieven voor onze campings en bungalowparken. Onze aanpak van Vitale Vakantieparken is reeds eerder door de gemeenteraad vastgesteld is¹; de stimuleringsagenda en Vitale Vakantieparken vullen elkaar aan en worden gelijktijdig uitgevoerd.

Brede inbedding

Toerisme en recreatie staan niet op zichzelf, maar kennen een brede inbedding in het gemeentelijk beleid. Belangrijke raakvlakken zijn er bijvoorbeeld met de ruimtelijke ordening, het economisch beleid en het beheer van de publieke buitenruimte. Ook wordt het toeristisch-recreatief beleid voor een belangrijk deel beïnvloed door de bestuurlijke omgeving: ofwel omdat er door gemeenten wordt gekozen voor samenwerking, ofwel omdat het beleid van de provincie Gelderland van invloed is op de ontwikkeling (smogelijkheden) in Ermelo.

¹ Kwaliteitsimpuls Verblijfsrecreatie, vastgesteld in de raad van 19 februari 2015

Regierol

Ook in maatschappelijk opzicht zijn toerisme en recreatie van groot belang voor Ermelo; dit belang komt onder andere tot uiting in werkgelegenheid, de beschikbaarheid van commerciële en publieke voorzieningen en de vitaliteit van het buitengebied. Met gericht en gedragen beleid wil de gemeente daarom de komende jaren investeren in behoud en versterking van een vitale toeristisch-recreatieve sector. Het accent ligt daarbij op het faciliteren van bestaande en nieuwe recreatiebedrijven in hun ontwikkeling en het investeren in een voor recreanten en ondernemers aantrekkelijke omgeving. Hiermee kiezen we vanuit onze regierol nadrukkelijk voor het faciliteren van ondernemersinitiatieven, zij kennen de markt en weten welke recreatieproducten kansrijk zijn. Vanuit onze voorwaardenscheppende rol willen we als overheid ook zelf investeren in de verdere ontwikkeling van de vrijetijdseconomie, door te investeren in een omgeving waarin bezoekers graag recreëren en waarin ondernemers kunnen doen waar zij goed in zijn: ondernemen! Er is echter ook een opgave om te investeren in meer kwaliteit; een opgave die niet alleen betekent dat we meer ruimte aan ondernemerschap moeten geven, maar dat we op onderdelen ook moeten saneren en veranderen. Kwaliteit is ook iets dat we willen behouden, bijvoorbeeld als het gaat om onze groene omgeving.

Uitvoeringsgericht

Deze stimuleringsagenda is uitvoeringsgericht; we laten zien wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. Veel bestaande activiteiten zetten we voort, waarbij we met de stimuleringsagenda duidelijk maken waarom we dit doen. We zijn ons er van bewust dat kwaliteitsverbetering vooral ontstaat uit ondernemersinitiatief, daarom willen dit van harte stimuleren en daarbij nodigen we ondernemers uit om met initiatieven te komen.

Uitgangspunten

Verdere ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve sector vraagt om samenwerking tussen ondernemers, maatschappelijke organisaties en de overheden. Met de stimuleringsagenda laat de gemeente Ermelo zien wat zij zelf bijdraagt aan de ontwikkeling van de sector, maar ook wat daarbij van andere partners verwacht wordt. De uitgangspunten waarop deze stimuleringsagenda is gebaseerd zijn afkomstig uit de Structuurvisie Ermelo 2025, het Economische Programma Groei van Binnenuit en de Kwaliteitsimpuls Verblijfsrecreatie (Vitale Vakantieparken). Een korte toelichting op deze uitgangspunten is beschreven in bijlage 1.

Met de activiteiten die voortkomen uit de stimuleringsagenda voor toerisme en recreatie willen we onze positie als aantrekkelijke recreatiebestemming versterken; in een krimpende markt voor binnenlands toerisme is de positie van De Veluwe de afgelopen jaren onder druk komen staan en weet De Veluwe nog onvoldoende in te spelen op de groeiende markt van inkomend toerisme (met name Duitsland, België en Groot Brittannië). Verruiming van de ontwikkelingsmogelijkheden moet ondernemers weer in staat stellen om aantrekkelijke product/marktcombinaties te ontwikkelen, nieuwe doelgroepen te bereiken en daarmee de economische en maatschappelijke betekenis van toerisme en recreatie te versterken.

Kengetallen

In de afgelopen jaren hebben we veel informatie verzameld over het functioneren van de recreatiesector, welke beschreven is in bijlage 2. We zijn ons er van bewust dat evaluatie en monitoring van ons beleid vraagt om meer kengetallen. In onze stimuleringsagenda is voorzien dat we tweejaarlijks een toeristische monitor gaan uitvoeren, te beginnen in 2016. We kiezen daarbij (nog) niet voor het benoemen van absolute doelstellingen, dit zou immers niet passen bij onze regierol. Met de stimuleringsagenda nodigen wij ondernemers uit om te investeren in kwaliteit en in productontwikkeling, zij zullen daarvoor op basis van trends en marktontwikkelingen haalbare businesscases moeten opstellen. Wanneer de toeristische monitor en de voorgenomen evaluaties in 2016 en 2018 daar aanleiding voor geven, dan kan de stimuleringsagenda (tussentijds) worden bijgesteld.

Een gastvrije gemeente

Vanuit onze historische band met zorg en defensie hebben we een rijke geschiedenis met bezoekers en nieuwe inwoners. Niet alleen onze groene omgeving en het aanbod van recreatieve voorzieningen, maar zeker ook onze gastvrijheid maakt dat bezoekers graag in Ermelo komen. Gastvrijheid is een kernwaarde die in de breedte beleefd moet worden; in het VVV-kantoor, in winkels en horeca, maar ook alle andere plaatsen waar bezoekers en inwoners elkaar tegenkomen. Inwoners en ondernemers van Ermelo zijn tegelijk ambassadeur en gastheer of gastvrouw; we zijn trots op de omgeving waar we wonen en werken, en zijn gastvrij naar de gasten die onze gemeente bezoeken. We betrekken daarom inwoners en ondernemers bij de verdere ontwikkeling en positioneren van Ermelo als aantrekkelijke recreatiebestemming.

Leeswijzer

In deze stimuleringsagenda beschrijven we als eerste de maatschappelijke effecten die we met ons beleid en onze activiteiten willen bereiken. We benoemen daarna de rol van de gemeente en schetsen kort de dynamische omgeving. De stimuleringsagenda zelf hebben we opgedeeld in vijf pijlers, welke elk in een eigen hoofdstuk behandeld worden: verblijfsrecreatie, dagrecreatie, promotie en marketing, toeristische infrastructuur en recreatievriendelijke gemeente. We ronden af met een beschrijving van de manier waarop we de uitvoering gaan begeleiden en het financieel kader.

2. Doelstelling en aanpak

Voortbordurend op de Structuurvisie Ermelo 2025 en het Economisch Programma willen we met ons toeristisch-recreatief beleid en onze activiteiten bereiken dat de werkgelegenheid en de economische spin-off van toerisme en recreatie in Ermelo toenemen. Bij werkgelegenheid denken we in de eerste plaats aan de directe arbeidsplaatsen bij recreatiebedrijven, maar hieruit ontstaan ook kansen voor bijvoorbeeld horeca, detailhandel of dienstverlening. Arbeidsplaatsen worden niet gemaakt door de gemeente, dus wij willen vooral ruimte geven aan ondernemerschap en daarmee bestaande en nieuwe bedrijven ontwikkelmogelijkheden geven. Voor het toeristisch beleid is al vastgelegd dat we willen voortbouwen op de kernkwaliteiten van Ermelo en daarbij ligt er ook een sterkere focus op verbeteren en vernieuwen aanbod. Daar waar een kwaliteitsslag noodzakelijk is willen we deze ondersteunen.

Maatschappelijk effect en beoogde resultaten

De maatschappelijke effecten geven aan wat we willen bereiken, welk resultaat we nastreven. Voor het toeristisch-recreatief beleid zijn de gewenste maatschappelijke effecten gelijk aan de resultaten die we willen bereiken:

- Het behouden en vergroten van de directe- en indirecte werkgelegenheid in de recreatiesector
- Het versterken van de economische betekenis van de recreatiesector en spin-off in andere sectoren
- Het in stand houden en versterken van een omgeving die aantrekkelijk is voor recreanten (waaronder ook inwoners) en toeristen, zowel lokaal als De Veluwe
- Duidelijk maken wat de gemeente Ermelo bij wil dragen aan verdere ontwikkeling van de vrijetijdseconomie en wat daarbij van anderen verwacht wordt.

Beleidsdoelstelling

Om deze maatschappelijke effecten te realiseren zijn inspanningen van meerdere partijen nodig. Daarnaast zal het ook tijd kosten om veranderingen te realiseren en doelstellingen te bereiken. We willen de goede samenwerking met het toeristische bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en regionale partners continueren en verder uitbreiden. De rol van de gemeente Ermelo leggen wij voor de uitvoering van de stimuleringsagenda vast in de volgende beleidsdoelstellingen:

- Het creëren van een aantrekkelijke recreatieomgeving
- Het stimuleren van ondernemerschap en het bevorderen van meer variatie in het recreatieaanbod
- Het versterken, ontwikkelen en verbinden van voorzieningen en activiteiten
- Het promoten van Ermelo en van De Veluwe
- Goede dienstverlening en informatievoorziening aan ondernemers

Deze beleidsdoelstellingen krijgen verder invulling in de stimuleringsagenda, waarin we onze activiteiten groeperen in vijf pijlers (thema's).

Vijf pijlers

In de breedte van het toeristisch-recreatief aanbod in Ermelo onderscheiden wij vijf thema's waarbinnen de gemeente Ermelo bij kan dragen aan verdere ontwikkeling van de sector. Deze vijf thema's vormen daarmee de basis voor deze stimuleringsagenda en worden in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt.

- Verblijfsrecreatie;
- Dagrecreatie
- Promotie en marketing
- Toeristische infrastructuur
- Recreatievriendelijke gemeente

De uitwerking van deze vijf pijlers is de uitvoeringsagenda voor de komende vier jaar. Per pijler wordt aangegeven wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen.

Agenda voor vier jaar

Onze stimuleringsagenda heeft een looptijd van vier jaar (2015-2018). In deze periode willen we in goede samenwerking met het toeristisch bedrijfsleven en de maatschappelijke organisaties uitvoering geven aan de activiteiten die in deze agenda beschreven worden. Gedurende de looptijd van de agenda zijn er mogelijkheden om op basis van actuele ontwikkelingen accenten te verleggen. Aan het eind van het tweede jaar (2016) en aan het eind van de looptijd (2018) zullen we de uitvoering evalueren.

3. Rol van de gemeente

De rol van de gemeente in het ontwikkelen van de toeristisch-recreatieve sector is vooral voorwaardenscheppend: door het bieden van ruimte voor ondernemerschap worden ondernemerszin, bedrijfsontwikkelingen en werkgelegenheid behouden en verder ontwikkeld. Daarbij willen we onze dienstverlening verbeteren en waar mogelijk ook de regels waarmee ondernemers te maken krijgen verminderen. Hiermee willen we het toeristisch bedrijfsleven stimuleren om nieuwe initiatieven te ontplooiën en zullen deze initiatieven met een positieve grondhouding ontvangen. We nodigen het toeristisch bedrijfsleven hiertoe van harte uit. Daarnaast willen we ook verbindingen tot stand brengen; verbindingen tussen overheid en ondernemers, maar ook tussen ondernemers onderling.

Tot slot heeft de gemeente ook de rol van controleur en handhaver. Deze rol willen we op een duidelijke manier invullen; we maken vooraf duidelijk wat kan en wat niet kan.

Regie

Wij kiezen in deze stimuleringsagenda nadrukkelijk voor een regierol; de gemeente Ermelo exploiteert geen recreatieterreinen en bouwt geen hotels. Wel nodigen we ondernemers van harte uit om met goede plannen bij ons te komen; we willen een meedenkende, faciliterende gemeente zijn en zoeken graag samen met ondernemers naar de invulling van de ambities uit onze stimuleringsagenda. Als beheerder van de openbare ruimte dragen we wel een bijzondere verantwoordelijkheid voor het aantrekkelijk houden van onze recreatieve omgeving, inclusief het behouden van de natuurlijke kwaliteiten die Ermelo aantrekkelijk maken voor onze gasten.

In elk van de vijf pijlers wordt onze regierol zichtbaar, bijvoorbeeld:

- Verblijfsrecreatie: wij nodigen ondernemers uit om nieuwe producten en concepten te ontwikkelen, en zullen daarvoor het ruimtelijk beleid dereguleren en belemmeringen waar mogelijk wegnemen
- Dagrecreatie: wij nodigen ondernemers uit om nieuwe dagrecreatieve voorzieningen te ontwikkelen, en willen daarvoor met een actief accountmanagement ondernemers begeleiden
- Promotie en marketing: we formuleren het belang van lokaal gastheerschap en regionale (Veluwe) promotie, en vragen voor de uitvoering hiervan VVV en Visit Veluwe
- Toeristische infrastructuur: we onderkennen het belang van netwerken en routes, en willen dit samen met onze regionale partners verder uit (laten) werken
- Recreatievriendelijke gemeente: we vinden samenwerking tussen ondernemers belangrijk, en faciliteren daarom netwerkbijeenkomsten waar ondernemers elkaar ontmoeten.

Projectgericht

Naast onze regierol benoemen we ook een aantal concrete projecten, waarvan recreatieondernemers hebben aangegeven dat deze gewenst zijn voor versterking van het toeristisch product. Daarmee maken we Ermelo aantrekkelijker voor recreanten en voor recreatieondernemers. In elk van de vijf pijlers zijn concrete projecten opgenomen, bijvoorbeeld:

- Verblijfsrecreatie: verbeteren van de bereikbaarheid via snel internet en mobiele netwerken
- Dagrecreatie: opstellen van afspraken over toegang tot natuurgebieden
- Promotie en marketing: het realiseren van digitale informatiepanelen langs de invalswegen
- Toeristische infrastructuur: uitbreiding van routes, zoals voor wandelen en ruitersport
- Recreatievriendelijke gemeente: periodiek overleg en bedrijfsbezoeken

Een compleet overzicht van de onderwerpen die we in deze agenda voorstellen is opgenomen in de hoofdstukken 5 tot en met 9, waarin de vijf pijlers worden uitgewerkt.

Integrale afweging

Het sectorale belang van toerisme en recreatie krijgt een zelfstandige rol in belangenafwegingen tussen verschillende beleidsterreinen, waarmee de ontwikkeling van toerisme en recreatie telkens betrokken wordt in de keuzes die de gemeente maakt.

Regionaal

Als lokale overheid nemen wij deel aan diverse samenwerkingsverbanden. Voor toerisme en recreatie is de samenwerking tussen de gemeenten die samen de Veluwe vormen belangrijk, zoals deze nu vorm gekregen heeft via het Convenant Veluwe; we willen hieraan actief bijdragen omdat we overtuigd zijn van de meerwaarde van regionale samenwerking. Dit geldt ook voor de samenwerking met de gemeenten in de Regio Noord Veluwe (RNV) en binnen de Strategische Alliantie Veluwe Noord, in het bijzonder binnen het regionale programma Vitale Vakantieparken.

Samenwerking

Het succes van ons beleid (het bereiken van de gewenste maatschappelijke effecten) kan alleen in samenwerking met anderen worden bereikt. We willen daarom voor de uitvoering van deze stimuleringsagenda nauw samenwerken met individuele ondernemers, met de Verenigde Ermelose RecreatieOndernemers (VERON) en VVV Ermelo. Een uitgebreidere lijst van onze partners is opgenomen in hoofdstuk 10. Samenwerking is de rode draad door onze stimuleringsagenda.

4. Omgevingsfactoren en actuele ontwikkelingen

Het opstellen van een stimuleringsagenda is een momentopname; we realiseren ons dat er altijd actuele ontwikkelingen zullen zijn die om een reactie vragen en daarom is een zekere mate van dynamiek gewenst. Aan de vraagzijde zijn consumentenvoorkeuren voortdurend aan verandering onderhevig, aan de aanbodzijde zijn wensen van recreatieondernemers in ontwikkeling en ook binnen de overheid veranderen inzichten.

Zonder compleet te willen zijn kunnen de volgende ontwikkelingen genoemd worden, waarvan verwacht mag worden dat deze de komende jaren van invloed kunnen zijn op het bereiken van de maatschappelijke effecten en de beleidsdoelstellingen:

<i>Ontwikkelingen aan de aanbodkant</i>	<i>Ontwikkelingen aan de vraagkant</i>	<i>Ontwikkelingen bij de overheid</i>	<i>Maatschappelijke ontwikkelingen</i>
Schaalvergroting noodzakelijk voor gezonde bedrijfsvoering	De consument is op zoek naar kwaliteit, beleving en ervaringen. Daarbij worden ook steeds meer eisen gesteld aan variatie in- en kwaliteit van accommodatie en bedrijf.	Herbezinning op kerntaken en rolopvatting	Van bezit naar gebruik
Noodzaak om snel(ler) in te kunnen spelen op veranderende consumentenvoorkeuren	Nieuwe doelgroepen (vergrijzing en ontgroening), maar voor alle doelgroepen ook meer verschillende soorten vakanties (niet langer drie weken in de zomer naar de Veluwe)	Aandacht voor (het stimuleren van) duurzaamheid	Grenzen tussen privé en werk vervagen, en daarmee ook tussen werk en recreatie
Bedrijfsopvolging en bedrijfsoverdracht worden steeds moeilijker financierbaar	Binnenlandse vakanties concurreren met een breed scala aan buitenlandse bestemmingen	Toenemend belang van regionale samenwerking	
Aanbod via particulieren (zoals Airbnb)	Gedeelde ervaringen van andere bezoekers (zoals via sociale media) zijn belangrijk bij keus voor een regio of accommodatie	Hogere overheden laten meer ruimte aan gemeente voor eigen beleid	

5. Verblifsrecreatie

De eerste pijler van onze stimuleringsagenda is de verblifsrecreatie. Verblifsrecreatie is het hart van de toeristische sector in Ermelo. Naast een groot aanbod van verblifsrecreatieterreinen horen ook de hotels, bed- & breakfastbedrijven, groepsaccomodaties, pensions, camperplaatsen en jachthaven tot de verblifsrecreatie. Voor de recreatieterreinen geldt dat via het project Vitale Vakantieparken gericht gewerkt wordt aan een kwaliteitsverbetering; deze werkwijze zal worden voortgezet. De gemeenteraad heeft hiervoor in januari 2015 de 'Kwaliteitsimpuls Verblifsrecreatie' vastgesteld.

Wat willen we bereiken

Onze doelstellingen in de pijler Verblifsrecreatie zijn:

- Een duidelijke kwaliteitsslag voor het bestaande aanbod
 - Meer ruimte voor ondernemerschap (deregulering, stimulering)
 - Aanbod gericht op recreatief gebruik
- Verbreding en vernieuwing van het aanbod
 - Meer variatie in het aanbod voor specifieke doelgroepen
 - Meer aandacht voor ontbrekend aanbod
 - Verbinden van verblifsrecreatie en zorg
- Meer economische spin-off van de aanwezigheid van toerisme en recreatie

Activiteiten

Om deze doelstellingen te bereiken zetten we de volgende activiteiten in.

Speerpunt	Toelichting	Activiteit	Planning
Campings- en bungalowparken	Via het project Vitale Vakantieparken wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van de recreatieterreinen. Bedrijven met voldoende toeristische potentie krijgen ontwikkelperspectief, bedrijven waar geen recreatief gebruik meer plaats vindt krijgen een veranderperspectief. Het plan van aanpak dat hiervoor is vastgesteld is hierbij leidend.	Uitvoering projectplan Kwaliteitsimpuls Verblifsrecreatie, waaronder: <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen beleidsvisie vakantieparken Ermelo • Intergemeentelijke structuurvisie • Gebiedsgerichte visies • Actualisatie bestemmingsplan verblifsrecreatie, waaronder ook deregulering en meer ruimte voor ondernemerschap • Handhavingsstrategie • Opzetten businesscase groei- en krimp • Initiëren van ondernemersplatforms voor innovatie en ontwikkeling • Verbinden van ondernemersinitiatieven • Maatwerkprojecten voor individuele bedrijven • Actieve betrokkenheid van- en communicatie naar recreatieondernemers 	Doorlopend 2015-2018
Hotellerie	Ermelo beschikt over enkele uitstekende hotels. Uitbreiding van het hotelaanbod is een afweging die door de markt moet worden gemaakt. Wij staan in beginsel positief tegenover de nieuwvestiging van hotelbedrijven.	Stimuleren ondernemersinitiatief Positieve grondhouding ten opzichte van nieuwe initiatieven	Doorlopend
Bed- en breakfast	Bed- en breakfast is een kleinschalige logiesaccomodatie, welke geëxploiteerd wordt door de eigenaar van de woning waarin het logies plaatsvindt. Het betreft een specifieke vorm van verblifsrecreatie.	We onderzoeken of en op welke wijze de vestigingsmogelijkheden voor bed- en breakfast kunnen worden verruimd. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan zullen we de mogelijkheden om een bed- en breakfastbedrijf te starten uitbreiden.	2015

Speerpunt	Toelichting	Activiteit	Planning
Camperplaatsen	In de gemeente Ermelo zijn geen openbare camperplaatsen beschikbaar. Wij vinden dat ondernemers hier zelf in moeten kunnen voorzien en vinden het geen overheidstaak om openbare camperplaatsen te realiseren.	Stimuleren ondernemersinitiatief (gezamenlijk met VERON) Positieve grondhouding ten opzichte van nieuwe initiatieven	Doorlopend
Kamperen bij de boer en trekkershutten	In het agrarisch buitengebied zijn enkele minicampings gerealiseerd op agrarische erven. Deze 'boerencampings' bedienen specifieke doelgroepen en passen daarom ook bij Ermelo. Onder voorbehoud van een goede landschappelijke inpassing en kleinschaligheid staan wij positief tegenover kamperen bij de boer en trekkershutten.	Stimuleren ondernemersinitiatief Bij de evaluatie van het functieveranderingsbeleid zal aandacht zijn voor de mogelijkheden voor functieverandering naar recreatieve functies	Doorlopend 2015-2016
Jachthaven	De jachthaven bij Strand Horst wordt particulier geëxploiteerd. Eventuele ontwikkelingen rond de jachthaven zijn onderdeel van het bestemmingsplan Strand Horst; doorontwikkeling van de huidige jachthaven past binnen ons toeristisch-recreatief beleid.	Stimuleren ondernemersinitiatief	Doorlopend

Speerpunt	Toelichting	Activiteit	Planning
Innovatie en ontwikkeling van nieuwe recreatieconcepten	Innovatie in de verblijfsrecreatie is een doorlopend proces. Via het project Vitale Vakantieparken verruimen wij de mogelijkheden (ontwikkelperspectief). Het is aan ondernemers om hier invulling aan te geven door het ontwikkelen van nieuwe product/markcombinaties, waarbij wij een positieve grondhouding innemen ten opzichte van initiatieven waarvoor (bijvoorbeeld planologisch) medewerking van de gemeente nodig is. We denken hierbij bijvoorbeeld aan verbindingen tussen recreatie en zorg, recreatie voor mindervaliden of recreatieconcepten die zich richten op onder andere de ruitersport, natuurbeleving of wellness. Daarbij verliezen we de waarde van de (bestaande) natuur niet uit het oog.	Stimuleren ondernemersinitiatief Positieve grondhouding ten opzichte van nieuwe initiatieven In het periodiek overleg met VERON en VVV bespreken we met regelmaat de mogelijke belemmeringen. Als onderdeel van Vitale Vakantieparken wordt een innovatieplatform met ondernemers opgericht VERON en Recron vragen wij om de lokale ondernemers te stimuleren, te adviseren en eventueel te begeleiden bij innovatietrajecten	Doorlopend Doorlopend Doorlopend 2015 Doorlopend
Productontwikkeling binnen de bestemming recreatie	Het gebruik van recreatieterreinen is vastgelegd in het geldende bestemmingsplan. Daar waar ondernemers aan recreatie gelieerde activiteiten willen ontwikkelen die bijdragen aan het toeristisch product en/of de exploitatie van het recreatiebedrijf willen wij zoeken naar mogelijkheden om deze te realiseren.	Stimuleren ondernemersinitiatief Positieve grondhouding ten opzichte van nieuwe initiatieven Herdefiniëring van de bestemming verblijfsrecreatie bij herziening van het bestemmingsplan	Doorlopend Afhankelijk van voortgang Vitale Vakantieparken
Toegang tot snel internet	We vinden het gewenst dat op recreatieterrein snel internet beschikbaar is.	Samen met ondernemers onderzoeken we (eventueel in deelgebieden) de haalbaarheid van snel internet voor recreatieterreinen (project Breedband). De rol van de gemeente beperkt zich tot vraagbundeling, het stimuleren en verbinden van marktpartijen en waar mogelijk het aanvragen van subsidies	2015-2016
Beschikbaarheid mobiel internet en bereikbaarheid netwerk mobiele telefonie	Niet overal in de gemeente is het signaal van het mobiele netwerk van telecomaanbieders (voldoende) beschikbaar.	We gaan in overleg met de aanbieders om het probleem en de mogelijke oplossingen in beeld te brengen	2016

6. Dagrecreatie

De tweede pijler in deze stimuleringsagenda is dagrecreatie. De omgevingskwaliteiten van Ermelo lenen zich hiervoor uitstekend. Outdooractiviteiten op Strand Horst, fietsen en wandelen op de heide of een bezoek aan een van de landgoederen, elk jaar komen ook veel toeristen en recreanten naar de gemeente Ermelo voor een kort bezoek. Ook de gasten die in Ermelo verblijven maken gebruik van het aanbod in de dagrecreatie. Een compleet en toegankelijk pakket van dagrecreatieve voorzieningen maakt dat meer toeristen naar Ermelo komen en bij hun bezoek meer besteden.

Wat willen we bereiken

Onze doelstellingen in de pijler Dagrecreatie zijn:

- Verbreding en vernieuwing van het aanbod
- Verbinden van het aanbod in de vorm van arrangementen
- Meer economische spin-off

Activiteiten

Om deze doelstellingen te bereiken zetten we de volgende activiteiten in.

Speerpunt	Toelichting	Activiteit	Planning
Nieuwvestiging bedrijven	Dagrecreatie kent vele vormen (indoor en outdoor), en die variatie geldt ook voor de locaties waarop deze plaatsvinden. Wij stimuleren nieuwvestiging van bedrijven en zijn bereid om actief mee te denken bij het vinden van geschikte locaties.	Stimuleren ondernemersinitiatief Actief accountmanagement Positieve grondhouding ten opzichte van nieuwe initiatieven	Doorlopend
Strand Horst	In overleg met de terreineigenaar en de gevestigde ondernemers wordt verder invulling gegeven aan de recreatieve ontwikkeling van Strand Horst.	Opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor Strand Horst	
Kunst en Cultuur	Meer dan voorheen willen we in het kunst- en cultuurbeleid zoeken naar de relaties met toerisme en recreatie.	Opstellen beleidsvisie Kunst en Cultuur, waarin de raakvlakken met het versterken van het toeristisch profiel van Ermelo benoemd worden. Recreatieondernemers zullen hierbij actief betrokken worden.	2015
Toegang tot bossen	Het gebruik van bos- en natuurgebieden is aan beperkingen gebonden. Ondernemers en gasten hebben echter behoefte om (nachtelijke) activiteiten (zoals bijvoorbeeld spooktochten) te organiseren.	We proberen om in een convenant afspraken tussen terreinbeheerders en recreatieondernemers (verblijfs- en dagrecreatie) te maken over het gebruik van bos- en natuurgebieden voor nachtelijke activiteiten	2016

7. Promotie en marketing

Na de sectoren Verblijfsrecreatie en Dagrecreatie zijn promotie en marketing de derde pijler in onze stimuleringsagenda. De kwaliteiten van Ermelo zijn bij veel mensen bekend, maar toch moeten we blijven investeren in de promotie en marketing van Ermelo en de Veluwe. Dat doet de gemeente niet zelf, maar de organisaties die hier bij betrokken zijn worden wel door de gemeente (financieel) ondersteund. Het gaat dan om VVV Ermelo, Visit Veluwe en de Coöperatie Gastvrije Randmeren. Ook inwoners, bedrijven, gasten, terreinbeherende organisaties en vele anderen dragen bij aan de promotie van Ermelo en de Veluwe als een aantrekkelijke recreatiebestemming.

Wat willen we bereiken

Onze doelstellingen in de pijler Promotie en Marketing zijn:

- Profileren van Ermelo als aantrekkelijke toeristische bestemming
- Goede informatievoorziening en gastheerschap voor bezoekers
- Toename van het aantal gasten (meer en langer)

Opdracht VVV

Binnen de pijler Promotie en Marketing vervult de VVV een belangrijke rol. Met het bestuur van VVV Ermelo zijn de voorbereidingen getroffen voor een herpositionering waardoor de VVV deze rol in de toekomst nog beter kan invullen. VVV Ermelo maakt hierbij zelf onderscheid in drie taken: platform en promotie, activiteiten en evenementen, winkel en informatie. Wij willen deze ontwikkeling in de periode 2015-2016 verder vormgeven. Voor deze ontwikkeling hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- VVV ontwikkelt zich tot het coördinatieplatform voor promotie en toeristische informatie
- Er komt meer accent te liggen op zichtbaarheid en promotie
- Inzetten op meer (financieel) commitment van ondernemers
- De VVV coördineert (op basis van afstemming en programmering) en professionaliseert een jaarrond evenementenprogramma en ontwikkelt met het toeristisch bedrijfsleven arrangementen
- VVV Ermelo is financieel duurzaam gezond

Activiteiten

Om deze doelstellingen te bereiken zetten we de volgende activiteiten in.

Speerpunt	Toelichting	Activiteit	Planning
Positionering VVV	VVV Ermelo vervult een belangrijke functie in de promotie en marketing van Ermelo. Het bestuur van VVV Ermelo is zich hiervan bewust en ziet kansen om deze positie verder te versterken.	Vernieuwing van de VVV-opdracht	2015-2016
Marketing Veluwe	Ermelo is onderdeel van De Veluwe, een sterk merk met een grote aantrekkingskracht in binnen- en buitenland. We vinden regionale samenwerking in de promotie van onze regio belangrijk en willen daarom in Veluweverband gezamenlijk op blijven trekken. Gemeenten hebben zich voor de periode 2015-2016 verbonden aan Visit Veluwe	Voortzetten gezamenlijke marketing en promotie van de Veluwe. In 2016 betrekken wij het toeristisch bedrijfsleven bij de evaluatie van Visit Veluwe en een besluit over een vervolg	Doorlopend 2016
Gastheerschap	Een goede informatievoorziening over de mogelijkheden die Ermelo te bieden heeft vinden wij belangrijk, zodat ook bezoekers die nog niet in Ermelo de weg kennen gastvrij ontvangen worden. Op basis van de nieuwe opdrachtformulering voor de VVV zal ook het gastheerschap vernieuwd worden, waarbij zowel de invulling via een winkelfunctie, decentrale informatievoorziening bij recreatiebedrijven als ook digitale informatie betrokken worden.	Vernieuwing van de VVV-opdracht	2015-2016
Ermelo Buitenleven	Ermelo Buitenleven is het in 2015 gestarte concept voor Ermelo-promotie. Dit ondernemersinitiatief heeft een looptijd van twee jaar en wordt in deze periode door de gemeente Ermelo gesteund	We stimuleren dit ondernemersinitiatief en dragen in 2015 financieel bij aan de opstartfase.	2015-2016

Speerpunt	Toelichting	Activiteit	Planning
Evenementen	Een gevarieerd evenementenaanbod maakt Ermelo aantrekkelijk voor toeristen. De vele evenementen worden georganiseerd door een breed scala aan initiatiefnemers. Van VVV Ermelo verwachten wij een coördinerende rol (afstemmen en programmeren) om te komen tot een aantrekkelijk evenementenaanbod. In deze rol kan VVV Ermelo ook andere partijen stimuleren om nieuwe evenementen te ontwikkelen.	Versterken van de positie van VVV Ermelo als coördinator van lokale evenementen.	2015-2016
Waterrecreatie	Onder de vlag van de Cooperatie Gastvrije Randmeren wordt samengewerkt om de randmeren te promoten bij watersporters en andere recreanten. De ambitie van de gezamenlijke gemeenten is om dit de komende jaren te versterken.	Voorzetten promotie randmeren bij watersporters Verbinding leggen tussen promotie van land (VVV) en water (Cooperatie Gastvrije Randmeren)	Doorlopend 2016
Welkomstpanelen	Bij de entreewegen van Ermelo staan welkomstborden die onze gasten welkom heten in Ermelo. We willen deze uitbreiden met (digitale) informatiepanelen voor evenementen.	We breiden de welkomstborden uit met een systeem van digitale informatiepanelen, passend bij de kwaliteit die we als recreatiegemeente willen uitstralen.	2015

8. Toeristische infrastructuur

Onze gasten en onze eigen inwoners maken gebruik van de openbare buitenruimte. Als gemeente willen we daarbij zelf ook een goed gastheer zijn en dat betekent dat we goed voor onze toeristische infrastructuur zorgen. Om onze gasten kennis te laten maken met de mooiste kanten van Ermelo investeren we daarbij ook in routes en informatievoorziening. Ook de investeringen die worden gedaan in het centrumgebied dragen bij aan een aantrekkelijke recreatieve omgeving.

Wat willen we bereiken

Onze doelstellingen in de pijler Toeristische infrastructuur zijn:

- Versterken en in stand houden van de toeristische paden en routes
- Meer economische rendement uit routes

Activiteiten

Om deze doelstellingen te bereiken zetten we de volgende activiteiten in.

Speerpunt	Toelichting	Activiteit	Planning
Fietspaden	Ermelo beschikt over een groot netwerk van recreatieve fietspaden. We willen dit netwerk in stand houden.	Beheer en onderhoud recreatieve fietspaden, waarbij ook nadrukkelijk de veiligheid op de fietspaden betrokken wordt	doorlopend
Fietsroutes	Sinds 2006 is Ermelo onderdeel van het fietsknooppuntennetwerk Veluwe. Het huidige netwerk heeft nog onvoldoende aansluiting op recreatie- en horecabedrijven.	Behoud en instandhouding van het fietsknooppuntennetwerk Optimalisatie van het netwerk door het opnemen van meer recreatie- en horecabedrijven	Doorlopend 2017
LF-routes	Ermelo is nu nog niet opgenomen in het landelijke netwerk van LF-routes (lange afstandsroutes).	We onderzoeken met de andere Veluwe-gemeenten of een landelijke LF-route via de Veluwe/Ermelo kan worden gerealiseerd	2016
Wandelroutes	In tegenstelling tot veel andere regio's heeft de Veluwe nog geen knooppuntennetwerk van wandelroutes.	Samen met de andere Veluwe-gemeenten onderzoeken we de mogelijkheid om een knooppuntennetwerk voor wandelroutes te realiseren	2016-2017

Ruiter- en menroutes MTB-routes	Met de aanwezigheid van de KNHS is Ermelo het hippisch centrum van Nederland. De bossen en de heide zijn op veel plaatsen geschikt om bereden te worden door paarden. Binnen de regio Noord Veluwe bestaan zowel initiatieven om te komen tot een netwerk van MTB-routes als voor ruiter- en menroutes. Bij deze initiatieven willen wij aansluiten.	Wij verkennen samen met onze buurgemeenten de haalbaarheid van zowel MTB-routes als ruiter- en menroutes	2016-2017
Toeristisch transferpunt	Voor bezoekers van buiten Ermelo vinden we het belangrijk dat er een duidelijk herkenbare entree is. Hierbij denken we niet alleen aan een hoge beeldkwaliteit, maar ook aan de aanwezigheid van toeristische informatie en het starten van routes. Door de routes beter aan te laten sluiten op de stationsomgeving, wordt het eenvoudiger om vanuit het openbaar vervoer een dagtocht te starten.	De stationsomgeving en het Molenaarsplein krijgen een impuls als toeristisch transferpunt.	2016-2017
Bewegwijzering naar recreatiebedrijven	Bewegwijzering naar recreatiebedrijven vindt plaats via de voorgeschreven bruine bebording. We streven naar een eenduidige, eenvoudige bewegwijzering en voorkomen daarom verrommeling door verschillende systemen.	We organiseren een update van het huidige systeem, waarbij ondernemers opnieuw de mogelijkheid krijgen om deel te nemen aan de uniforme bruine bewegwijzering We voorkomen en verwijderen afwijkende bewegwijzering door individuele bedrijven	2016 Doorlopend

9. Recreatievriendelijke gemeente

Voor de verdere ontwikkeling van toerisme en recreatie verwachten we veel van het toeristisch bedrijfsleven. Als gemeente willen we zelf ook boter bij de vis leveren en we hebben daarom de ambitie om een recreatievriendelijke gemeente te zijn.

Wat willen we bereiken

Onze doelstellingen in de pijler Recreatievriendelijke gemeente zijn:

- Ermelo positioneren als een gebied waar toeristen graag komen
- Ermelo positioneren als een gemeente waar ondernemers met plezier ondernemen

Activiteiten

Om deze doelstellingen te bereiken zetten we de volgende activiteiten in.

Speerpunt	Toelichting	Activiteit	Planning
Deregulering en vermindering van de administratieve lastendruk	In ons (economisch) beleid streven we naar een betere dienstverlening, deregulering en vermindering van de administratieve lastendruk.	Binnen Vitale Vakantieparken wordt een actualisatie van het bestemmingsplan recreatieterreinen voorbereid, waarbij we tevens streven naar deregulering Bij de actualisatie van het systeem voor toeristen- en forensenbelasting verminderen we zo mogelijk de administratieve lastendruk voor ondernemers	Afhankelijk van Vitale Vakantieparken 2016
Integraal beleid	Het toeristisch-recreatief beleid staat niet op zichzelf, maar is verbonden met veel andere onderwerpen. We zoeken daarbij telkens naar verbindingen en mogelijkheden om toerisme en recreatie te stimuleren. In het bijzonder denken we daarbij aan de herinrichting van het centrumgebied, maar ook aan bijvoorbeeld het beleid op gebied van cultuur, sport of natuur)	We houden in de breedte van de gemeentelijke beleidsterreinen rekening met toerisme en recreatie. Dit betekent dat toerisme en recreatie altijd onderdeel van een integrale afweging zijn en dus per situatie afgewogen moeten worden..	doorlopend

Toeristen- en forensenbelasting	De tarieven voor de toeristen- en forensenbelasting zijn vastgelegd tot respectievelijk 2015 en 2016. We willen onderzoeken op welke wijze het systeem van toeristen- en forensenbelasting bij kan dragen aan de realisatie van onze toeristische beleidsdoelstellingen.	Actualiseren beleid en systeem voor toeristen- en forensenbelasting	2016
Toeristische Monitor Ermelo	Deze stimuleringsagenda willen we halverwege de looptijd evalueren. Op dit moment zijn geen actuele gegevens beschikbaar over het functioneren van de toeristische sector in Ermelo en de ervaringen van onze gasten.	Tweejaarlijks uitvoeren van een toeristische monitor Ermelo, waarbij in beeld gebracht wordt: - de omvang en samenstelling van het aanbod - de waardering van gasten	2016, 2018
Accountmanagement recreatiebedrijven	We willen ondernemers faciliteren bij hun planontwikkeling. Daarvoor kunnen ondernemers in een vroeg stadium in gesprek met de medewerkers van de gemeente Ermelo	Accountmanagement voor recreatiebedrijven door middel van een vast, herkenbaar aanspreekpunt	doorlopend
Bedrijfsbezoeken	Het is voor ons belangrijk om te weten wat er onder ondernemers en recreanten leeft. Daarom bezoeken we met regelmaat lokale recreatieondernemers tijdens onze bedrijfsbezoeken.	Periodieke bedrijfsbezoeken bij recreatieondernemers	doorlopend
Netwerkbijeenkomst	Het is geen automatisme dat ondernemers in de recreatiesector elkaar kennen en opzoeken. Daarom willen we ontmoeting tussen recreatieondernemers faciliteren door elk jaar een netwerkbijeenkomst aan te bieden.	We organiseren elk jaar een netwerkbijeenkomst voor ondernemers in de vrijetijdssector	Elk jaar een bijeenkomst
Goed buurmanschap en shared services	Recreatieterreinen grenzen in veel gevallen aan terreinen van de gemeente. We willen als goede burens met elkaar omgaan.	We staan open voor samenwerking in beheer en onderhoud van openbare ruimte en recreatieterreinen en verkennen gezamenlijk de mogelijkheden die daar voor zijn.	2016-2017
Lobby en belangenbehartiging	De ontwikkelingsmogelijkheden voor de recreatiesector worden mede beïnvloedt door andere overheden (provincie, Rijk). We willen onze invloed aanwenden om ook daar bij te dragen aan recreatievriendelijk beleid.	We gebruiken onze contacten en ons netwerk om beleid van provincie, Rijk en andere organisaties ten gunste van de recreatieve ontwikkelingen te beïnvloeden	Doorlopend

10. Organisatie

Voor de uitvoering van deze stimuleringsagenda willen wij samenwerken met het toeristisch bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Onze primaire partners daarbij zijn de Verenigde Ermelose RecreatieOndernemers (VERON) en de VVV Ermelo. Met deze beide organisaties beleggen we drie keer per jaar een overleg waarbij we de voortgang van de voorgenomen activiteiten bespreken. In deze samenwerking verwachten wij van VERON en VVV ook zelf een actieve bijdrage aan het behalen van de doelstellingen en het bereiken van de maatschappelijke effecten die in deze agenda zijn vastgelegd.

Met andere partners werken wij ook goed samen, maar daar vullen we de samenwerking in op basis van wederzijdse behoefte en actualiteit. Partners die bij de uitvoering van de stimuleringsagenda een rol spelen zijn onder andere:

- Individuele ondernemers en/of georganiseerde ondernemers uit andere sectoren (detailhandel, horeca etc)
- Visit Veluwe/Regionaal Bureau voor Toerisme RBT KAN
- Evenementenorganisaties
- Stichting Centrummanagement
- Coöperatie Gastvrije Randmeren
- Terreinbeherende organisaties
- LeisureLands (voorheen RGV)
- Regiogemeenten (onder ander Convenant Veluwe), Regio Noord Veluwe, provincie Gelderland

11. Financieel kader

Voor de uitvoering van de activiteiten uit deze stimuleringsagenda geldt dat deze in de meeste gevallen binnen de bestaande formatie en budgetten plaats moeten krijgen. Voor de uitvoering van het project Vitale Vakantieparken is in 2015 en 2016 jaarlijks € 50.000 beschikbaar.

In het programma Toerisme en Recreatie zijn in de programmabegroting 2015-2018 de volgende middelen opgenomen:

	2015	2016	2017	2018
Promotie en marketing (VVV en Visit Veluwe, exclusief indexering subsidies)	€ 81.000	€ 81.000	€ 81.000	€ 81.000
Stimuleringsbudget voor (eenmalige) bijdragen aan projecten en initiatieven die passen binnen de reikwijdte van deze stimuleringsagenda	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Regionale samenwerking (bijdrage RNV)	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
Fietsknooppunten	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000

Binnen de beschikbare middelen voor het Economisch Programma zullen voor de volgende nieuwe activiteiten middelen worden gezocht:

	2015	2016	2017	2018
Extra stimuleringsbudget voor (eenmalige) bijdragen aan projecten en initiatieven die passen binnen de reikwijdte van deze stimuleringsagenda		€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000
Toeristische monitor Ermelo		€ 10.000		€ 10.000

Bijlage 1: van Structuurvisie naar Stimuleringsagenda

De stimuleringsagenda Toerisme en Recreatie 2015-2018 is een uitwerking van de Structuurvisie Ermelo 2025 en het Economisch Programma

De structuurvisie en het Economisch Programma zijn door de gemeenteraad vastgesteld en zijn daarmee de inhoudelijke kaders voor de uitwerking in de stimuleringsagenda Toerisme en Recreatie. Samengevat is in de Structuurvisie en het Economisch Programma het volgende opgenomen met betrekking tot toerisme en recreatie.

Structuurvisie Ermelo 2025 Ontwikkeling vanuit identiteit (maart 2012)

In de structuurvisie Ermelo 2025 wordt de gewenste ontwikkeling van de gemeente Ermelo over een langere periode beschreven. De uitwerking van de structuurvisie vindt plaats langs drie speerpunten: Omgeving, Zorg en Recreatie& Toerisme. In dit laatste speerpunt zet de Structuurvisie in op:

- Benutten potentie Ermelo voor Recreatie en Toerisme
- Sterkere focus op verbeteren en vernieuwen aanbod voor doelgroepen die gelieerd zijn aan de kwaliteit van Ermelo (natuur, outdoor-activiteiten, waterrecreatie, wellness, zorg). Focus op actieve ouderen en gezinnen. Seizoen verlengen. Benutten mogelijkheden evenementen en attracties
- Ondersteunen kwaliteitsslag door sector
- Gemeente is vooral voorwaardenscheppend en ondersteunend en maakt indien nodig afweging bij tegenstrijdige belangen

Voor de uitwerking worden in de structuurvisie de volgende aandachtspunten genoemd:

- Investerings moeten bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit
- Gebiedsgerichte aanpak
- Innovatie
- Afstemmen activiteiten wat betreft plaats en kalender
- Seizoensverlenging
- Weersonafhankelijk aanbod
- Keuze locatie grootschaliger aanbod
- Verbind zorg met toerisme en recreatie
- Financiële haalbaarheid van verblijf voor verschillende doelgroepen

Economisch Programma Groei van Binnenuit (februari 2015)

In het Economisch Programma Groei van Binnenuit zijn voor het economisch beleid vijf strategische doelen vastgesteld:

- Het versterken van de economische structuur
- Het geven van ruimte voor ondernemerschap en starters
- Het profileren van Ermelo en profileren van de regio
- Het verbeteren van het vestigingsklimaat
- Het stimuleren van verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt

In de uitwerking van de vijf speerpunten wordt het generieke beleid voor economie en werkgelegenheid op verschillende onderdelen verder geconcretiseerd voor toerisme en recreatie:

Speerpunt	Actie	Beoogd resultaat	Trekker/partners	Planning
1.2 Ontwikkelen van visie en agenda toerisme en recreatie		Koers in bijdrage aan ontwikkeling toerisme en recreatie		2015
	Promotie stevig verankeren in visie; het verhaal van Ermelo is eenduidig en zichtbaar		Trekker: gemeente Ermelo, RNV, Diamant	
	Aantrekkelijk verblijf; gevarieerd en afgestemd met dagrecreatie-evenementen		Partners: VVV, LeisureLands, VERON, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer	
	Verkenning niche hippische sport			

Speerpunt	Actie	Beoogd resultaat	Trekker/partners	Planning
1.3 Verbreden van economische portfolio door slimme cross-overs en inzet op potentie van sectoren	Verkennen Cultuur als economische factor			
2.2 Aanjagen van ondernemerschap en meer variatie in verblijfs-/dagrecreatie		Meer variatie in recreatieaanbod		
2.2		Bezoekersaantallen verblijf gestegen		
		Bezoek evenementen gestegen		
		Aantal geherstructureerde ha vakantiepark		
	Nieuwe vestiging verblijfsaccomodaties			
	Stimuleren dagrecreatie, kort verblijf, bed en breakfast, variatie in arrangementen			
	Lokale invulling Vitale Vakantieparken en deelnemer aan regioproject			
3.1 Marketing toerisme Ermelo-NoordVeluwe		Profiel Ermelo als en onderscheidend en onderdeel van regio en Veluwe zichtbaar		2016
	Doorontwikkelen VVV als organisatie voor promotie en gastheerschap/ Ermelo Buitenleven			
	Samenwerking op niveau Veluwe		Partners: VVV, Veluwse gemeenten, Diamant, Coöperatie Gastvrije Randmeren, ONE	
	Promotie-agenda en implementatie			
	Faciliteren toeristenstroom à la Veluwetransferium			
4.2 Optimaliseren van digitale bereikbaarheid	Aanjagen uitrol breedband, waaronder recreatieterreinen		Trekker: gemeente Ermelo, stichting Breedband	

Bijlage 2: Kengetallen en toeristische monitor

Om het belang van toerisme en recreatie scherp te krijgen, maar ook om de effecten van de inspanningen van overheid en ondernemers inzichtelijk te maken, is in de stimuleringsagenda opgenomen dat vanaf 2016 een tweejaarlijkse toeristische monitor zal worden gepresenteerd.

In de toeristische monitor moet aan de hand van relevante kengetallen zichtbaar worden wat de huidige 'stand van zaken' en de ontwikkeling door de tijd heen is. Aan de hand hiervan worden de effecten van beleid en activiteiten zichtbaar en kan worden bijgestuurd wanneer daarvoor aanleiding is. Omdat de gemeente Ermelo nog niet beschikt over een toeristische monitor, is de eerste stap het opzetten van de monitor en het bepalen welke kengetallen relevant zijn.

Hierin moet bijvoorbeeld antwoord worden gegeven op de volgende vragen:

- Welke informatie is relevant om de effecten van beleid en projecten te meten
- Welke informatie is al beschikbaar en wat nog niet
- Hoe kan de informatie die beschikbaar is eenvoudig ontsloten en systematisch bijgehouden worden
- Hoe kan de informatie die niet beschikbaar is systematisch verzameld worden
- Wat is de bereidheid van ondernemers om mee te werken aan de totstandkoming van een toeristische monitor
- Hoe zou een toeristische monitor er uit moeten zien

Vooruitlopend op het opzetten van een toeristische monitor kan -indicatief- gedacht worden aan de volgende gegevens:

1. Aantal overnachtingen

Het aantal overnachtingen kan worden vastgesteld uit de gegevens van de toeristenbelasting. Gegevens uit de forensenbelasting kunnen aan de hand van de forfaitsleutel worden omgerekend naar een geschat aantal overnachtingen. In 2013 is dit voor het laatst gedaan, met als uitkomst dat het aantal overnachtingen in Ermelo als volgt is opgebouwd:

Jaar	Opbrengst toeristenbelasting	Opbrengst forensenbelasting	Overnachtingen toeristenbelasting	Overnachtingen forensenbelasting ²	Totaal aantal overnachtingen
2014	€ 296.960	€ 736.942	312.589	566.364	878.953
2013	€ 251.267	€ 754.801	264.492	590.090	854.582
2012	€ 304.585	€ 747.440	320.615	574.433	895.048

² Opbrengst forensenbelasting herrekenen naar overnachtingen: aantal objecten x 66 nachten x 2,62 personen

2. Aantal en kwaliteit accomodaties en bijbehorende bedden/slaapplaatsen

De samenstelling van het verblijfaanbod is in 2013 voor het eerst geïnventariseerd, waarbij geen onderscheid is gemaakt naar marktsegmenten/kwaliteitsniveau's. Bezien moet worden in hoeverre de gemeente wil en kan sturen op variatie in het aanbod, het is immers aan ondernemers om in te spelen op trends en marktontwikkelingen. Uit de inventarisatie uit 2013 blijkt dat het verblijfaanbod in Ermelo op dat moment als volgt was opgebouwd:

Categorie	Aantal accomodaties	Aantal plaatsen	Maximale capaciteit (personen)
Bungalowpark/Camping	16	2825	7515
Camping	6	137	364
Bungalow/stacaravanpark	77	2512	6724
Jachthaven	1	488	488
Groepsaccomodatie	7	560	1490
Totaal buitenrecreatie	107	6522	16538
Bed en Breakfast	9	23	23
Pension	1	20	20
Hotel	3	334	334
Totaal binnenrecreatie	13	377	377
Totaal verblijfsrecreatiesector	120	6899	16915

3. Omvang dagrecreatief bezoek

Er zijn op dit moment geen specifieke gegevens beschikbaar over het aantal dagrecreanten, deze zullen geïnventariseerd moeten worden bij exploitanten van dagrecreatieve voorzieningen. Bestaande gegevens over binnenlands dag- en verblijfstoerisme zijn veelal niet lokaal gespecificeerd en worden verzameld op regionaal niveau; gezien moet worden of deze 'vertaald' kunnen worden naar de gemeente Ermelo.

4. Aantal en kwaliteit dagrecreatieve voorzieningen

In tegenstelling tot de verblijfsrecreatie is het aanbod en de kwaliteit van de dagrecreatieve voorzieningen in Ermelo nog niet in beeld gebracht; via het accountmanagement is er periodiek contact met diverse dagrecreatieve bedrijven.

5. Omvang en kwaliteit toeristische infrastructuur

Ermelo beschikt over een uitgebreid netwerk van toeristische fiets-, wandel- en ruiterspaden, en bijvoorbeeld ook over diverse routes en bewegwijzering. De omvang en samenstelling van de toeristische infrastructuur is niet in bekend.

6. Economische impact toerisme en recreatie

In 2013 is met het door Recron ontwikkelde model³ een impactanalyse van de verblijfsrecreatie gemaakt. Van de dagrecreatie zijn geen gegevens bekend.

Bij de inventarisatie van de samenstelling van de verblijfsrecreatie is ook de directe werkgelegenheid geïnventariseerd. Voor de verblijfsrecreatie zijn de belangrijkste uitkomsten:

Directe werkgelegenheid

Werkgelegenheid ondernemers/eigenaren:	134,5 arbeidsplaatsen
Werkgelegenheid vaste banen medewerk(st)ers:	180,5 arbeidsplaatsen (waarvan 125 bij de hotelbedrijven)
Werkgelegenheid seizoensbanen:	26,5 arbeidsplaatsen
Totaal directe werkgelegenheidL	341 arbeidsplaatsen

Uit het model volgen de volgende indirecte bestedingen: (bron: Impactmodel vrijetijdssector, ZKA Consultants en Partners)

Sector	Bestedingen	Indirecte werkgelegenheid (fte)
Logies	€ 15.481.899	142
Horeca	€ 8.516.725	106
Detailhandel	€ 6.136.873	39
Entree	€ 2.193.740	14
Vervoer	€ 3.502.504	10
Totaal economische impact	€ 35.831.732	311

³ Impactmodel vrijetijdseconomie: <http://www.recron.nl/branche-info/impactmodel>

In 2013 bedroeg het aantal arbeidsplaatsen in de gemeente Ermelo 15.220.⁴ Het aandeel van de directe werkgelegenheid bij de accommodatieverstrekkers en de indirecte werkgelegenheid in de vrijetijdssector 2013 (samen 652 arbeidsplaatsen) bedraagt 4,28% van het totaal aantal arbeidsplaatsen in de gemeente Ermelo.

7. Waardering van ondernemers voor de omgeving, het beleid en de toekomstverwachtingen

De waardering van ondernemers voor de bedrijfsomgeving is voor het laatst gemeten in 2013, de gemeente Ermelo heeft in dit jaar een eigen onderzoek Ondernemerstevredenheid laten uitvoeren. Uit dit onderzoek blijkt onder andere dat:

Onderwerp	Recreatieondernemers	Alle ondernemers in Ermelo
Hoe tevreden bent u, uitgedrukt in een rapportcijfer, over het ondernemen in de gemeente Ermelo	6,8	6,9
Hoe tevreden bent u, uitgedrukt in een rapportcijfer, over uw huidige vestigingslocatie	8,9	7,8
Hoe tevreden bent u, uitgedrukt in een rapportcijfer, over contact met de gemeente Ermelo	7,1	6,8

8. Waardering van gasten voor accommodaties en toeristische voorzieningen

Er worden geen gegevens verzameld over de waardering van gasten voor het toeristisch aanbod in Ermelo.

*

⁴ Bron: Provinciale Werkgelegenheids Enquête Provincie Gelderland, 2013